

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНДЕРОЧУТЛИВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. Інтенсивний розвиток суспільства поступово зменшує грані між чоловічими та жіночими соціальними ролями. Окрім того, різні закони та супутні нормативно-правові документи, на загальнодержавному рівні гарантують рівність прав чоловіка та жінки. Останнім часом, все частіше в працях науковців, що займаються дослідженням гендерних питань, пропонуються різні стратегії розвитку держави та суспільства, щодо подолання гендерних стереотипів. Також розробляються, та впроваджуються в практику різні заходи та програми, які підтримують гендерну рівність. Наприклад, в галузі працевлаштування¹. Але рівні умови та права при працевлаштуванні можливі тільки при наявності рівного підходу до навчання жінок та чоловіків. Тема рівності в освіті і досі залишається не розкритою. Питання стосовно того, що таке гендерний підхід в освіті, чи потрібно використовувати гендерночутливі технології, чи потрібен мейнстрімінг в освіті майже не обговорюються.

Виклад основного матеріалу. Основна ціль сучасної освіти, полягає не тільки у навчанні, а й у вихованні всебічно розвиненої, духовно багатой, інтелігентної, толерантної та компетентної людини. Такий підхід, дуже сильно ідеалізує поставлені вимоги. На практиці, на превеликий жаль, ми можемо зазначити, що сучасна педагогіка перебуває під впливом кризових явищ, які негативно впливають на якість навчання. На думку багатьох науковців, а саме: Скрипченко О.В., Пономарьова О.С., Пахомов Н.Н., Сухомлинської О.В., Михайленко О.В., Михайличенко В.Є. та інших, говориться про те, що однією з причин кризи є стрімкий розвиток суспільства та постійна зміна його потреб і повільний темп розвитку педагогіки, яка не встигає задовільняти його вимоги.

Другою причиною кризи вважають зміну ціннісних орієнтирів та соціальних можливостей і ролей чоловіка та жінки. Суспільство, вже майже,

---

¹ Купець О. Комплексний гендерний підхід на ринку праці України та роль державної служби зайнятості» / Ольга Купець. – Авторське право. Міжнародна організація праці, 2010.

не розглядає жінку в якості пасивного спостерігача суспільного життя, а навпаки, за останні роки, жінка отримує рівні можливості з чоловіком, єдиною проблемою залишається - освіта.

В деяких поодиноких випадках, в школах у молодших класах, здійснюється диференціація за статевими ознаками, дівчинки навчаються окремо від хлопчиків. Подібна ситуація створює основу для збереження гендерних стереотипів, що стосуються соціальних ролей чоловіка і жінки, та на думку деяких психологів, дозволяє уникнути випадків гендерної дисфорії.

Переважає більшість сучасних навчальних закладів не допускають розподілу на жіночі та чоловічі групи або класи, це забезпечує більш-менш рівний підхід до навчання дівчат та хлопців, хоча забезпечення рівності у навчальних закладах подібного виду залишається проблемою. Підготовка у школах більш схожа на «конвеєр», і в багатьох випадках, це призводить до психологічних проблем, негативного ставлення учнів до окремих педагогів, однолітків та створює небажання вчитись. На щастя, останніми роками в деяких навчальних закладах шкільного типу починають використовувати авторські педагогічні технології, що направлені на індивідуальний підхід². Це створює здоровий психологічний клімат, враховує гендерні особливості учнів і дає змогу створити рівні умови навчання.

Що стосується навчання у вищих навчальних закладах, то тут можна виділити професійні галузі, де вже не один десяток років існує повна рівність. До таких галузей відноситься медицина. Наприкінці XIX століття професія лікаря була суто чоловічою, жінка могла виконувати роль помічниці, тобто медичної сестри. За першу половину XX століття зміни та вимоги суспільства дозволили жінці опановувати професію не тільки медичної сестри, а й лікаря.

На сучасному етапі, при підготовці медичного працівника, взагалі не звертається увага на стать. Чоловіки та жінки мають рівні можливості, і вважається, що в медицині не існує жіночих та чоловічих професій. Все частіше можна почути фразу - «Медичний працівник, це особа без статі». Це обумовлено специфікою професії, медичний працівник не повинен соромитись свого, а тим більш чужого тіла, він повинен надавати своєчасну та кваліфіковану медичну допомогу.

Серед студентів старших курсів Комунального закладу охорони здоров'я Харківського медичного коледжу №2 було проведено опитування, ціль якого визначити відношення до вищезазначених фактів. Було опитано

---

² Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання : навчальний посібник / В. Л. Омеляненко, А. І. Кузьминський. – К. : Знання, 2008. – 415 с.

300 осіб, що здобувають освіту за спеціальностями «Сестринська справа», «Стоматологія ортопедична», «Стоматологія». Треба зауважити, що на відділенні «Сестринська справа» навчаються переважно особи жіночої статі, а на відділенні «Стоматологія ортопедична» та «Стоматологія» - навпаки, більшість чоловіки. Тенденція останніх років говорить про те, що кількість хлопців, які прагнуть отримати кваліфікацію молодшого медичного працівника на відділенні «Сестринська справа» поступово, хоча і повільно, збільшується. Стосовно збільшення кількості дівчат на стоматологічних відділеннях можна сказати, що даний процес проходить більш-менш активно.

В результаті опитування були отримані наступні дані: 98 % зазначили, що згодні з висловом «Медичний працівник, це особа без статі»; що не існує «чоловічих» та «жіночих» медичних професій. Навчання та підготовка медичного працівника проходять в рівних умовах і незалежно від статі, студенти можуть здобути повноцінну медичну освіту. Також 92 % опитаних виступили за сумісне навчання чоловіків та жінок, а до факту розподілу у школах та гімназіях на жіночі та чоловічі групи (класи) 100 % віднесли негативно, і зазначили, що це «Середньовічний підхід». Студенти, які знаходяться в групах в статевій меншості, не відчують на собі негативного впливу або особливого відношення, і почувають себе комфортно. Нажаль, 10% мають негативні спогади про роки навчання у школі.

Висновки. На підставі проведених досліджень можна зазначити, що медична галузь є передовою в провадженні рівного підходу до навчання чоловік та жінок. Потреби суспільства у кваліфікованих працівниках медичного профілю відносять статевий фактор на останнє місце; на першому місці знаходиться професіоналізм та компетентність. Також треба зауважити, що педагогічні технології, що застосовуються при підготовці студентів медичного профілю можна вважати гендерночутливими, бо вони повністю дозволяють створити рівний підхід до кожного студента, при цьому, в деяких випадках, носять характер індивідуального підходу. Для збереження рівності при підготовці студентів - медиків, не треба свідомо вносити зміни або корективи в процес навчання та підготовки, суспільство, змінюючи свої вимоги до медицини, само скерує вірний шлях у розвитку умов підготовки фахівців даної галузі. Окрім того, можна зауважити, що однією з цілей сучасної підготовки медичного працівника є подолання негативного впливу існуючої взаємодії між жіночою та чоловічою статтю та забезпечення їх рівності, за умови збереження різниці інтересів, що по факту можна назвати гендерним мейнстрімінгом, і в даному випадку розглядати його, як одну з гендерночутливих педагогічних технологій.